

GAZETA LWOWSKA.

Z dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z poczta kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Inscrycja w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Statut krajowy i wyborczy

d l a

Księstwa Bukowiny.

Statut krajowy.

Rozdział pierwszy.

O reprezentacji kraju w ogólności.

§. 1. Księstwo Bukowinę zastępywać będzie w sprawach krajowych sejm krajowy.

§. 2. Prerogatywy należące do zakresu działalności reprezentacji krajowej wykonywać będzie albo sejm krajowy sam, albo wydział sejmowy.

§. 3. Sejm krajowy składa się z trzydziestu członków, mianowicie:

a) z Biskupa bukowińskiego,

b) z dwudziestu dziewięciu wybranych deputowanych, a to:

I. Z dziesięciu deputowanych wielkich posiadłości gruntowych,

II. z siedmiu deputowanych miast, oznaczonych statutem wyborczym i izby handlowej i przemysłowej,

III. z dwunastu deputowanych innych gmin Księstwa Bukowiny.

§. 4. Do przewodniczenia sejmowi krajowemu mianuje Cesarz starostę krajowego i jego zastępcę.

§. 5. Blizsze postanowienia względem prawa wyboru i obieralności, względem podziału deputowanych na mające się utworzyć okręgi wyborcze i względem postępowania przy wyborach, zawiera statut wyborczy dla Księstwa Bukowiny.

§. 6. Czas urzędowania starosty kraju i jego zastępcy, jako też obranych członków sejmu krajowego (peryod sejmu) ustanawia się na sześć lat.

Wyboru deputowanych na sejm krajowy nie mogą odwoływać wyborcy.

Po upływie zwyczajnego peryodu sejmu krajowego, albo po wcześniejszem rozwiązaniu sejmu, jako też w takim razie, jeśli w ciągu tego który z deputowanych wystąpił lub umarł, będą rozpisywane nowe wybory.

Dawni członkowie sejmu krajowego mogą być powtórnie obrani.

§. 7. Obrani na sejm krajowy deputowani nie mogą przyjmować żadnych instrukcyi, i tylko osobiście wykonywać mogą swoje prawo głosowania.

§. 8. Sejm krajowy ma zbierać się za najwyższem zwołaniem zwyczajnie raz na rok, a mianowicie, jeśli Cesarz nie postanowi inaczej, w Czerniowcach.

§. 9. Deputowani sejmu krajowego mają na wstępie do sejmu ślubować zamiast przysięgi na ręce starosty krajowego Cesarzowi wierność i posłuszeństwo, zachowywanie ustaw i sumienne dopełnianie swoich obowiązków.

§. 10. Starosta krajowy otwiera sejm zwołany rozporządzeniem Cesarza, prezyduje na zgromadzeniach i przewodniczy obradom; on też solwuje sejm krajowy po ukończeniu spraw lub na szczególny rozkaz najwyższy.

Cesarz może rozwiązać sejm krajowy z równoczesnem zarządzeniem nowych wyborów każdego czasu także w ciągu zwyczajnego peryodu sejmu krajowego.

§. 11. Wydział sejmowy, jako administracyjny i wykonawczy organ reprezentacji krajowej, składa się pod prezydencją starosty krajowego z czterech asesorów wybranych z pośród zgromadzenia sejmu krajowego.

Starosta krajowy mianuje w razie przeszkody zastępcę do przewodniczenia wydziałowi sejmowemu z jego grona.

§. 12. Jednego z asesorów wydziału sejmowego obierać będą deputowani wybrani z klasy wyborców wielkich posiadłości gruntowych (§. 3. I.), jednego deputowani wybrani z klasy wyborców miast i izby handlowej i przemysłowej (§. 3. II.), jednego deputowani wybrani z klasy wyborców gmin wiejskich (§. 3. III.), a jednego całe zgromadzenie sejmowe z łona sejmu krajowego.

Każdy wybór taki odbywa się absolutną większością głosujących.

Jeśli przy pierwszym i drugim wyborze nie okazała się absolutna większość głosów, ma być przedsięwzięty ściślejszy wybór między tymi dwoma kandydatami, którzy przy drugim wyborze otrzymali najwięcej głosów. W razie równości głosów rozstrzyga losowanie.

§. 13. Dla każdego asesora wydziału ma być obrany zastępca w sposób oznaczony powyższym paragrafem.

Jeśli asesor wydziału w ciągu zgromadzenia sejmu umarł, wystąpił lub na długi czas nie mógł dla jakiej przeszkody zajmować się sprawami wydziału, wstępuje zastępca, który obrany został dla zastępstwa tego asesora wydziału. Jeśli sejm krajowy jest zgromadzony, ma być przedsięwzięty nowy wybór w miejsce brakującego asesora wydziału.

§. 14. Czas urzędowania asesorów wydziału sejmowego i ich zastępców jest taki sam jak sejmu, który ich obrał. Jednak po upływie peryodu sejmu krajowego, jako też w razie rozwiązania sejmu trwa jeszcze tak długo, dopokąd z łona nowego sejmu nie będzie ustanowiony inny wydział. Wystąpienie ze sejmu krajowego pociąga za sobą wystąpienie z wydziału sejmowego.

§. 15. Asesorowie wydziału sejmowego obowiązani są mieszkać w Czerniowcach.

Otrzymują roczne wynagrodzenie z funduszków krajowych, którego kwotę oznaczy sejm.

Rozdział drugi.

Zakres czynności reprezentacji krajowej.

I. Zakres działalności sejmu krajowego.

§. 16. Sejm krajowy powołany jest, brać udział w wykonywaniu władzy prawodawczej w miarę postanowień cesarskiego dyplomu z 20. października 1860, nr. 226 Dz. u. p., i ma wysyłać do izby deputowanych rady stanu oznaczoną paragrafem 6. ustawy zasadniczej o reprezentacji państwa liczbę pięciu członków.

Wybór tych członków ma się odbywać w sposób przepisany w §. 7. ustawy zasadniczej o reprezentacji państwa.

Rozdzielenie członków wybieranych do izby deputowanych na pojedyncze terytoria, miasta i korporacye oznaczone jest w dodatku do tego statutu krajowego.

§. 17. Projekta do ustaw w sprawach krajowych będą przedkładane sejmowi krajowemu jako wnioski rządowe.

Także sejm ma prawo wnosić ustawy w sprawach krajowych.

Do każdej ustawy krajowej potrzebne jest przyzwolenie sejmu krajowego i sankcyi Cesarza.

Wnioski względem wydania ustaw, które odrzucił Cesarz lub sejm krajowy, nie mogą być w ciągu tej samej sesji powtórnie przedkładane.

§. 18. Do spraw krajowych należą:

I. Wszelkie rozporządzenia względem:

- 1) kultury kraju;
- 2) budowli publicznych, których koszta pokrywa się z funduszków krajowych;
- 3) wyposażonych z funduszków krajowych zakładów dobroczynności;
- 4) budżetu i składania rachunków kraju, tak

a) co do dochodów krajowych z administracji majątku krajowego, z opodatkowania na cele krajowe i użytku z kredytu krajowego, jako też

b) co do zwyczajnych i nadzwyczajnych wydatków krajowych.

II. Blizsze rozporządzenia w granicach ustaw powszechnych względem:

- 1) spraw gminnych;
- 2) spraw kościelnych i szkolnych;
- 3) dostarczania podwód, łądzież zaopatrzenia i kwaterunków armii, nakoniec

III. Uchwały względem innych spraw, odnoszących się do pomyslności lub potrzeb kraju, które przydziela reprezentacyi krajowej osobne rozporządzenia.

§. 19. Sejm krajowy powołany jest:

1) obradować i przedkładać wnioski:

a) nad ogłoszonymi powszechnymi ustawami i urządzeniami co do ich szczególnego oddziaływania na dobro kraju, i

b) względem wydawania powszechnych ustaw i urzędów, których wymagają potrzeby i dobro kraju;

2) wnosić projekta względem wszelkich spraw, w których rząd zasięga jego rady.

§. 20. Sejm krajowy czuwa nad utrzymaniem majątku stanów krajowych (domestykalnego), jako też wszelkiego innego majątku krajowego, który czy dla źródła swego czy z przeznaczenia stanowi własność Bukowiny, tudzież fundacyi i zakładów, utworzonych lub utrzymywanych z funduszków stanowych lub krajowych.

Uchwały sejmu krajowego, które pociągają za sobą sprzedaż, stałe obciążenie lub zastawienie majątku pierwotnego, wymagają cesarskiego potwierdzenia.

§. 21. Sejm krajowy zawiaduje majątkiem domestykalnym jako też sprawami kredytu i długów krajowych i czuwa nad dopełnieniem zobowiązań, jakie ciężą w tej mierze na kraju. On zawiaduje i rozrządza funduszem krajowym i funduszem indemnizacyjnym Księstwa Bukowiny, przestrzegając ściśle prawnych celów i przeznaczenia tych funduszków.

§. 22. Sejm krajowy obraduje i uchwała nad zebraniem środków potrzebnych do wypełnienia swej czynności co do celów krajowych, majątku, funduszków i zakładów kraju, o ile nie wystarczają na to dochody z istniejącego majątku pierwotnego.

Ma on prawo nakładać i pobierać na ten cel dodatki do stałych podatków rządowych aż do wysokości dziesięciu procentu ich. Wyższe dodatki do stałego podatku lub inne podatki krajowe potrzebują cesarskiego przyzwolenia.

§. 23. Działalność sejmu krajowego w sprawach gminnych ureguluje ustawa gminna lub osobne statuta gminne.

§. 24. Wpływ sejmu krajowego w sprawach podatkowych tak co do udziału jego jak i nadzoru, a mianowicie względem rozkładania, poboru i odstawiania stałych podatków monarchicznych oznacza osobne przepisy.

§. 25. Sejm wydaje uchwały względem systemizowania stanu osób i płacy urzędników i sług przydzielonych do wydziału sejmowego lub do szczególnych czynności administracyjnych, naznacza sposób ich mianowania i karność, pensje kwiescentów i gracye, jako też zarzysy instrukcyi co do pełnienia ich służby.

II. Zakres czynności wydziału sejmowego.

§. 26. Wydział sejmowy załatwia zwykle sprawy administracyi majątku krajowego, funduszków krajowych i zakładów, przewodniczy i czuwa nad dopełnieniem służby podległych sobie urzędników i sług.

Ma zdawać sejmowi sprawę z tego, jak również z wykonania uchwał sejmowych, i brać pod obradę wnioski w sprawach sejmowych dla sejmu tak z polecenia jego, jak i z własnego popędu.

§. 27. Wydział sejmu wykonywa przysługujące krajowi lub też byłym stanom kraju prawa patronatu i prezentacyi, proponowania lub mianowania na miejsce fundacyjne lub stypendya, jako też prawo przyjmowania do stanowych zakładów i fundacyi.

§. 28. Wydział stanu zastępuje reprezentacyę kraju we wszystkich sprawach sądowych. Wydawane imieniem reprezentacyi kraju dokumenta mają być opatrzone podpisem starosty kraju i dwóch asesorów wydziału sejmowego, jako też pieczęcią krajową.

§. 29. Wydział sejmowy ma załatwiać potrzebne przygotowania do sesyi sejmu krajowego, i zajmować się wyszukaniem, utrzymaniem i przyrządzeniem lokalów przeznaczonych dla reprezentacyi kraju i podlegających jej bezpośrednio urzędów i organów.

§. 30. Wydział sejmowy ma rozpoznawać wykazy wyborcze nowo wstępujących deputowanych na sejm i zdawać z tego sprawę sejmowi, któremu przysługują prawo względem przypuszczania obranych.

§. 31. Blizsze przepisy co do spraw przydzielonych wydziałowi sejmowemu, jako też co do sposobu ich załatwiania pozostawia się instrukcyi, którą wyda sejm, a co do wpływu na sprawy gminne i na sprawy podatków monarchicznych osobnym ustawom gminnym i podatkowym.

Rozdział trzeci.

O porządku czynności.

§. 32. Prawnie zwołany sejm sprawuje i załatwia na posiedzeniach czynności należące do jego zakresu.

Starosta kraju zwołuje, zagaja i zamyka posiedzenia.

§. 33. Posiedzenia sejmu są publiczne.

Wyjątkowo sejm może mieć posiedzenie poufne, jeżeli tego żąda marszałek, lub przynajmniej pięciu deputowanych, i jeżeli sejm po usunięciu słuchaczy zgodzi się na to.

§. 34. Szczegółowe przedmioty obrad przedkłada się sejmowi:

a) Jako projekta rządowe które wnosi starosta kraju.

b) Jako projekta wypracowane wydziału sejmowego, lub specjalnego wyborem podczas sejmu z jego grona mianowanego wydziału.

c) Jako wnioski pojedynczych członków sejmu.

Własne wnioski pojedynczych członków sejmu, jeśli się nie odnoszą do projektów rządowych lub wydziałowych, mają być wprzód przedłożone pisemnie staroście kraju, i poddane pod obrady wydziału.

Wnioski ściągające się do przedmiotów, które nie należą do zakresu czynności sejmowych, starosta kraju ma wykluczyć z obrad.

§. 35. Starosta kraju naznacza porządek przedmiotów wchodzących pod obrady.

Sejm winien brać pod obrady i załatwiać projekta rządowe przed wszystkimi innymi projektami i wnioskami.

§. 36. Szef krajowy Księstwa Bukowiny lub komisarze, których zamianuje, mają prawo być obecnymi na sejmie i każdej chwili zabierać głos. Głosować mają prawo tylko, jeżeli są członkami sejmu.

Jeżeli w ciągu rozpraw zajdzie potrzeba, lub byłoby do życzenia wezwać członków władz rządowych, aby zasięgnąć objaśnienia lub jakich wiadomości, natenczas starosta kraju ma się udać o to do naczelników właściwych władz.

§. 37. Do powzięcia uchwały w sejmie konieczna jest obecność więcej jak połowy wszystkich członków sejmu; aby uchwała była prawomocną, potrzebna jest absolutna większość głosów obecnych członków.

Przy równości głosów wniosków, nad którym głosowano, ma być uważany jako odrzucony.

Do powzięcia uchwały w przedmiocie zmian w statucie krajowym potrzebna jest obecność przynajmniej trzech czwartych części wszystkich członków sejmu, większość głosów przynajmniej dwóch trzecich części obecnych.

§. 38. Głosowanie jest zwykle ustne, ale za uznaniem przyzidenta może się odbywać także przez powstanie z miejsc i pozostanie na miejscu.

Wybory lub obsadzenia mają być przedsiębrane za pomocą kartek głosujących.

§. 39. Rozprawy sejmu krajowego mają być z załączeniem protokołów posiedzeń podawane za pośrednictwem szefa kraju do najwyższej wiadomości.

Sposób ogłaszania rozpraw oznacza sejm krajowy.

§. 40. Sejm krajowy nie może się znosić z żadną reprezentacyą krajową innego kraju koronnego, ani też wydawać żadnych obwieszczeń.

Deputacye nie mogą być przypuszczane do zgromadzenia sejmu krajowego, a petycye może przyjmować sejm wtedy tylko, jeśli je przedkłada jeden z członków.

Deputacye sejmu krajowego do najwyższego dworu mogą być wyprawiane tylko za poprzednim uzyskaniem cesarskiego pozwolenia.

§. 41. Wydział sejmowy ma poruczone sobie sprawy rozważać i załatwiać na obradach kolegialnych.

Do ważności uchwały potrzebna jest obecność przynajmniej czterech asesorów wydziału.

Starosta kraju jest upoważniony i obowiązany, jeśli uchwałę wydziału sejmowego uważa za przeciwną dobru publicznemu lub istniejącym ustawom, zawiesić jej wykonanie, i sprawę tę przedłożyć niezwłocznie za pośrednictwem szefa kraju do najwyższej decyzji.

§. 42. Wydział sejmowy może się znosić tylko z sejmem krajowym, z którego wyszedł, i tylko w przydzielonych sobie sprawach administracyjnych wydawać obwieszczenia.

Deputacyi nie może przyjmować wydział sejmowy.

Statut wyborczy dla sejmu krajowego.

1. O okręgach wyborczych i miejscach wyborców.

§. 1. Do wyboru deputowanych z klasy wielkich posiadłości gruntowych tworzy Księstwo Bukowińskie jeden okręg wyborczy. Miejscem wyborów jest miasto Czerniowce.

§. 2. Wyborcy deputowanych z klasy wielkich posiadłości gruntowych dzielą się na dwa ciała wyborcze, z których jedno tworzą uprawnieni do głosowania członkowie bukowińskiego konsystorza biskupiego i przełożeni klasztorów w Dragominie, Putnie i Suczawicy, a drugie wszyscy inni uprawnieni do wyboru właściciele gruntów tej klasy. Pierwsze ciało wyborcze ma wybrać dwóch, drugie ośmiu deputowanych.

§. 3. Do wyboru deputowanych miast tworzy miasto Czerniowce jeden okręg wyborczy;

miasta: a) Suczawa, b) Sereth, c) Radowce, każde jeden okręg wyborczy, i są zarazem miejscem wyborów.

§. 4. Czerniowce mają wybrać dwóch, a każde inne z wymienionych pod §. 3. miast jednego deputowanego.

Wszyscy uprawnieni do wyboru jednego okręgu wyborczego stanowią jedno ciało wyborcze.

§. 5. Izba handlowa i przemysłowa w Czerniowcach ma wybrać dwóch deputowanych na sejm.

§. 6. Do wyboru deputowanych gmin wiejskich tworzą powiaty polityczne: 1) Czerniowce, 2) Kotzmań, 3) Radowce, 4) Sadagóra, 5) Sereth, 6) Storożynec, 7) Suczawa, 8) Waskouc, 9) Zastawna, 10) Wiśnica z Putillą, 11) Gura humoru z Solką i 12) Kimpolung z Dorą po jednym okręgu wyborczym.

§. 7. W każdym z utworzonych dla wyboru deputowanych gmin wiejskich okręgów wyborczych, jest miejscem wyboru siedzibą politycznego urzędu powiatowego. Dla przytoczonych w powyższym §. pod 10.) 11.) i 12.) okręgów wyborczych jest miej-

scem wyboru siedziba urzędowa wymienionego najpierwej powiatu politycznego.

§. 8. Każdy z przytoczonych w §. 6. okręgów wyborczych ma wybierać jednego deputowanego.

Wyborcy wszystkich w jednym okręgu wyborczym położonych gmin (z wyjątkiem miast upoważnionych podług §. 3 do wybierania deputowanych) stanowią jedno ciało wyborcze.

II. O prawie wyboru i obieralności.

§. 9. Członkowie, pierwszego ciała wyborczego uprawnionych do wyboru z klasy wielkich posiadłości gruntowych mają na wezwanie szefa kraju wybierać dwóch deputowanych za pomocą nadesłanych kartek głosujących.

Innych ośmiu deputowanych z klasy wyborców wielkich posiadłości gruntowych mają wybierać bezpośrednim wyborem pełnoletni, do związku państwa austriackiego należący posiadacze tych dóbr tabularnych, których roczna należność w realnych podatkach monarchicznych (z wyjątkiem dodatku wojennego) wynosi najmniej Sto złotych w. a.

§. 10. Z pomiędzy kilku współwłaścicieli uprawnionego do wyboru dobra tabularnego może tylko ten wybierać, którego upoważnia do tego.

Posiadanie dwóch lub kilku dóbr tabularnych, których roczna należność w realnych podatkach monarchicznych (z wyjątkiem dodatku wojennego) wynosi razem najmniej Sto złotych w. a., nadaje również prawo do wyboru.

§. 11. Imieniem tych dóbr tabularnych, uprawnionych do wyboru, których właścicielem jest korporacja lub towarzystwo, może wykonywać prawo wyborcze tylko ta osoba, która podług istniejących prawnych lub towarzyskich norm powołana jest reprezentować na zewnątrz korporację lub towarzystwo.

Gminy, które posiadają uprawnione do wyboru dobra tabularne, nie mogą z tego tytułu wykonywać prawa wyborczego.

§. 12. Deputowani przytoczonych w §. 3. miast mają być wybierani bezpośrednim wyborem dwóch pierwszych trzecich części wszystkich członków gminy, uporządkowanych podług skali ich rocznej należności w podatkach stałych, którym ustawa gminna z 17. marca 1849, nr. 170 Dz. u. p. przyznają czynne prawo wyboru.

Do tych mają być doliczone także jako wyborcy te osoby, którym §. 28,2. powyższej ustawy i rozporządzenie ministerjalne z 7. marca 1850, nr. 116 Dz. u. p. przyznają z tytułu ich osobistego czynne prawo wyboru.

§. 13. Wybór deputowanych gmin wiejskich ma się odbywać za pomocą obranych wyborców.

Każda gmina okręgu wyborczego ma na każde pięćset mieszkańców obierać jednego wyborcę. Resztki, które okaza się przy podziale mieszkańców przez pięćset, jeżeli wynoszą dwieście pięćdziesiąt lub nadto, mają uchodzić za pięćset; a jeżeli wynoszą mniej niż dwieście pięćdziesiąt, odpadają bez uwzględnienia.

Małe gminy, których liczba mieszkańców wynosi mniej niż pięćset, obierają jednego wyborcę.

§. 14. Wyborców każdej gminy mają obierać pierwsze dwie trzecie części wszystkich członków gminy, uporządkowanych podług skali rocznej ich należności w podatkach stałych, którym ustawa gminna z 17. marca 1849, nr. 170 Dz. u. p. przyznaje czynne prawo wyboru.

Do tych mają być doliczone także jako wyborcy te osoby, którym §. 28,2. powyższej ustawy i rozporządzenie ministerjalne z 7. marca 1850, przyznaje z osobistego ich tytułu czynne prawo wyboru.

§. 15. Pełnoletni do związku państwa austriackiego należący posiadacz dobra tabularnego, położonego za obrębem związku gminnego, którego roczna należność w realnych podatkach monarchicznych (z wyjątkiem dodatku wojennego) nie wynosi przynajmniej Stu złotych, ma jako wyborca brać udział w wyborze deputowanego gmin wiejskich tego okręgu wyborczego, w którym dobro to jest położone.

Z pomiędzy kilku współwłaścicieli takiego dobra może tylko ten występować jako wyborca, którego upoważnia do tego.

§. 16. Każdy wyborca może wykonywać swoje prawo wyboru tylko w jednym okręgu wyborczym i zazwyczaj tylko osobiście.

Wyjątkowo mogą uprawnieni do wyboru z klasy wyborców wielkich posiadłości gruntowych wykonywać swoje prawo głosowania za pośrednictwem pełnomocnika, który jednakże musi być w tej klasie wyborców uprawnionym do wyboru i może zastępować tylko jednego uprawnionego do wyboru.

Kto w klasie wyborców wielkich posiadłości gruntowych jest uprawniony do wyboru, nie może wybierać w żadnym okręgu wyborczym obudwu innych klas wyborców, a kto jest upoważnionym do wyboru w okręgu wyborczym miast wymienionych w §. 3., nie może wybierać w żadnej gminie wiejskiej.

Jeżeli uprawniony do wyboru z klas wyborców miast i gmin wiejskich jest członkiem kilku gmin, natenczas wykonywa prawo wyboru tylko w gminie zwyczajnej swojej siedziby.

§. 17. Deputowanym na sejm wybrany być może każdy, kto:

- Jest obywatelem austriackim;
- ma 30 lat wieku;
- używa bez ograniczenia praw cywilnych, i
- uprawniony jest w której kolwiek klasie wyborców w kraju, to jest: albo w klasie wielkich posiadłości gruntowych, albo w kla-

sie miast, albo też w klasie gmin wiejskich do wyboru deputowanych na sejm według postanowień poprzedzających paragrafów od 8 do 14.

Te warunki obieralności stosują się także do deputowanych izb handlowych i przemysłowych.

§. 18. Od prawa do wyboru i obieralności są wykluczeni:

a) Uznani winnymi zbrodni, albo przestępstwa albo przekroczenia, z żądzy zysku albo przeciw publicznej moralności popełnionego; albo dla braku dowodów uwolnieni od oskarżenia o zbrodnię, przestępstwo albo przekroczenie z żądzy zysku popełnione;

b) pociągani do śledztwa za wyrażone pod a) karygodne czynności, dopokąd prowadzi się śledztwo; i

c) ci, na których majątek ogłoszony został konkurs i układy z wierzycielami sądownie zostały rozpoczęte, dopokąd trwa postępowanie konkursowe, i jeżeli po ukończeniu nie są uznani za niewinnych.

III. O rozpisaniu i przygotowaniu wyborów.

§. 19. Wezwanie do przedsiębrania wyborów wydaje zwykle szef kraju. W tem wezwaniu oznaczony ma być dzień w którym ma być przedsięwzięty wybór deputowanych na sejm, w miejscach wskazanych niniejszym statutem wyborczym.

Dzień wyborów ma być oznaczony w takim terminie, aby wszelkie potrzebne przygotowania mogły być załatwione przed jego nadejściem.

§. 20. Wybory powszechne na sejm należy rozpisywać w ten sposób, aby wybierani byli najprzód deputowani z gmin, następnie deputowani z miast, izb handlowych i przemysłowych, a w końcu deputowani z wielkich posiadłości gruntowych, i aby wybory do każdej z obu pierwszych klas wyborczych przedsiębrane były w tym samym dniu w całym kraju.

§. 21. Rozpisanie wyborów powszechnych ma być obwieszane w gazetach krajowych, tudzież plakatami po wszystkich gminach księstwa Bukowiny.

Rozpisanie pojedynczych wyborów ma być obwieszane dla wyborców z klasy większych posiadłości gruntowych w gazetach krajowych, dla klasy wyborców z miast i gmin wiejskich plakatami, w gminach, które stanowią okręg wyborczy.

§. 22. Wszyscy uprawnieni do wyborów, którzy według niniejszego statutu wyborczego tworzą jeden okręg wyborczy, mają być wpisani w jedną listę.

Listę wyborców każdego ciała wyborczego, ma utrzymywać w porządku organ powołany ją ułożyć, i winien ją wygotować w dwóch egzemplarzach, gdy mają nastąpić wybory.

§. 23. Listę wyborców dla drugiego ciała wyborczego wielkich posiadłości gruntowych, tudzież spis tych osób, które według postanowienia §. 15 uprawnieni są jako wyborcy do wyboru deputowanego w jednym z okręgów wyborczych gmin wiejskich, ma wygotować szef kraju, według obwodów i obwieścić w gazetach krajowych z terminem dwutygodniowym do reklamacyi, licząc od dnia obwieszczenia. Reklamacye nadesłane po terminie mają być odrzucone jako spóźnione.

§. 24. Co do słuszności lub niesłuszności reklamacyi, względem przyjęcia nieuprawnionych, lub usunięcia uprawnionych do wyborów, ma rozstrzygać szef kraju. Przysługują mu także prawo, prostować z urzędu wyborcze listy wielkich posiadłości gruntowych, aż do chwili wyborów.

§. 25. Gdy lista wyborców ciała wyborczego wielkich posiadłości gruntowych, po rozstrzygnięciu w terminie wniesionych reklamacyi będą sprawdzone, wyda się pojedynczym wyborcom, karty legitymacyjne, które zawierają mają bieżący numer listy wyborczej, nazwisko i miejsce zamieszkania uprawnionego do wyborów oraz miejsce, dzień i godzinę wyborów.

Uprawnionym do wyborów, którzy mieszkają w kraju mają być posłane karty legitymacyjne. Tych uprawnionych do wyborów, którzy mieszkają za granicą, należy wezwać gazetami krajowymi, aby odebrali swe karty legitymacyjne. Ze sprawdzonego spisu powołanych podług §. 15. wyborców ma szef kraju udzielić wyciągów przełożonym powiatów odnośnych miejsc wyborczych dla wpisania do głównej listy wyborców okręgu wyborczego (§. 34), jakoteż dla wydania i doręczenia kart legitymacyjnych.

§. 26. Naczelnik władzy gminnej ma sporządzić w każdym z miast wymienionych w §. 3. listę wyborców, z zachowaniem przepisów §§. 12 i 18 a naczelnik władzy politycznej, której miasto podlega, ma je podpisać z zatwierdzeniem ich dokładności.

§. 27. Każda władza polityczna powołana według §. poprzedzającego zatwierdzić dokładność listy wyborców miejskich, ma wydać i doręczyć wpisanym wyborcom karty legitymacyjne zawierające nazwisko i miejsce zamieszkania uprawnionego, oraz miejsce dzień i godzinę wyborów.

§. 28. Dla przedsięwzięcia wyboru deputowanych z gmin wiejskich, ma każda polityczna władza powiatowa księstwa Bukowiny oznaczyć na podstawie obliczenia ludności podczas ostatniej konskrypcyi, dla każdej w jej obrębie położonej gminy (z wyjątkiem jedynie miast wymienionych w §. 3.) według przepisu §. 13 niniejszego statutu liczbę wyborców, jaką gmina obrać ma, i zawiadomić o tem przełożonego gminy z tem poleceniem, aby sporządził i przedłożył spis członków gminy uprawnionych według §§. 14. i 18. obierać wyborców.

§. 29. Naczelnik władzy politycznej powiatowej, odebrawszy spisy członków gminy upoważnionych obierać wyborców, ma oznaczyć dzień, godzinę i miejsce wyborów, wyznaczyć komisarza wyborczego do przewodniczenia wyborom, i zawiadomić wcześniej o tem przełożonego gminy, z poleceniem, aby wezwał uprawnionych członków gminy do przedsięwzięcia wyborów.

§. 30. Komisarz wyborczy winien sprawdzić spisy uprawnionych do wyboru członków gminy, zatwierdzić ich dokładność, tudzież wezwanie do wyborów i wręczyć listę uprawnionych do wyboru wraz z przygotowaną listą głosowania przełożonemu gminy, który wraz z komisarzem wyborczym, stanowi komisję wyborczą.

§. 31. Obór wyborców dzieje się w oznaczonym do wyborów dniu i godzinie i w oznaczonym miejscu, bez względu na liczbę obecnych oborców, według przepisu następujących §§. 38, 39, 40 i 42 aż włącznie do 46.

Każdy oborca ma podać tyle nazwisk, ile ma być obranych wyborców.

Aby obór wyborców był ważny potrzeba bezwzględnej większości głosów.

Jeżeli ta nie będzie osiągnięta przy pierwszym głosowaniu, należy postąpić według postanowień §§. 47, 48, 49.

§. 32. Polityczny naczelnik powiatowy sprawdza legalność aktu wyborczego wyborców w każdej gminie, a jeśli się nie okaże potrzeba nowego oboru, który z wykazaniem przyczyn natychmiast ma być zarządzony, wtedy ma spisać wybranych w sporządzonej na dwie ręce liście wyborców całego politycznego powiatu.

§. 33. Gdy po ukończeniu oboru wyborców wszystkich gmin wiejskich powiatu, lista wyborców jest uzupełnioną, wtedy polityczny naczelnik powiatu ma sporządzić i doręczyć wyborcom karty legitymacyjne, zawierające bieżący numer okręgowej listy wyborców, nazwisko i miejsce zamieszkania wyborcy, jako też miejsce, dzień i godzinę wyboru deputowanego sejmowego.

Listy wyborców tych powiatów, których siedziba urzędowa nie jest zarazem miejscem wyborów, mają być posłane przełożonemu politycznemu urzędowi powiatowemu wyborczego w miejscu przeznaczonym na stolicę okręgu wraz z aktami odnoszącymi się do oboru wyborców. Od niego zasiągnąć należy wskazówek potrzebnych do wypełnienia kart legitymacyjnych względem miejsca, dnia i godziny wyboru.

§. 34. Naczelnik politycznego urzędu powiatowego, którego siedziba przeznaczona jest dla okręgu wyborczego na miejsce wyborów, obowiązany jest listy obranych wyborców i powołanych podług §. 15. wszystkich powiatów politycznych złączonych w jeden okręg wyborczy, wpisać w jedną główną listę wyborców, i tę w dwóch jednakowych egzemplarzach do wyborów przygotować.

IV. O przedsięwzięciu wyboru deputowanych sejmowych.

§. 35. Kierunek czynności wyborczej mającej się przedsięwbrać w przytomności rządowego komisarza, powierzyć należy komisji wyborczej z ciała wyborczego utworzonej, a składającej się:

1. Dla drugiego ciała wyborczego wielkich posiadłości gruntowych z trzech członków mianowanych od uprawnionych do wyborów, i dwóch, których mianuje szef kraju;

2. dla każdego ciała wyborczego miast przytoczonych w §. 3. z burmistrza, albo z zastępcy jego, i z dwóch członków reprezentacji gminnej tego miejsca wyborczego, a nadto z czterech członków, których ma mianować komisarz wyborczy;

3. dla każdego ciała wyborczego gmin wiejskich z trzech członków ciała wyborczego, których mianuje komisarz wyborczy i z czterech, których wyborcy mianują.

§. 36. Karty legitymacyjne wręczone oborcóm a odnośnie wyborcom uprawniają do wejścia w miejsce przeznaczone do wyborów, i obowiązują przybyć tam w oznaczonym dniu i postanowionej godzinie bez wszelkiego wezwania.

§. 37. W dniu wyborów, w godzinie oznaczonej, i w miejscu przeznaczonym na zgromadzenie rozpocznie się czynność wyborcza bez względu na liczbę znajdujących się tam wyborców, ustanowieniem komisji wyborczej, która prezydującego z pośrodku siebie mianuje, i odbiera oraz listy oborców razem z przygotowanymi wykazami głosowania.

§. 38. Prezydujący komisji wyborczej przedstawia zgromadzonemu wyborcom treść §. 17. i 18. ustawy wyborczej względem przymiotów do obieralności potrzebnych, objaśnia im tok postępowania przy głosowaniu i liczeniu głosów, i wzywa ich, dawać głosy podług wewnętrznego przekonania, bez wszelkich względów ubocznych tak, jak to podług najlepszej wiedzy swojej, i sumienia, za najstosowniejsze dla dobra ogólnego uznają.

§. 39. Jeżeli kto przed zaczęciem głosowania powstaje przeciw uprawnieniu do wyborów osoby jakiejś umieszczonej na liście wyborców, i twierdzi, że od sporządzenia list wyborczych, odpadł u niej warunek prawa wyborczego, wtedy komisja wyborcza rozstrzyga natychmiast, i to bez przypuszczenia rekursu.

§. 40. Samo głosowanie rozpoczyna się tem, że członkowie komisji wyborczej, o ile są uprawnieni do wyboru, dają swoje głosy.

Następnie członek komisji wyborczej wzywa wyborców do dawania głosów z kolei, w jakiej nazwiska ich wpisane są na liście wyborczej.

Uprawnieni do wyborów, którzy po odczytaniu swego nazwiska przyjdą na zgromadzenie wyborcze, dadzą swój głos do-

piero wtedy, gdy już cała lista wyborcza została odczytana, i dla tego zgłoszą się do komisji wyborczej.

§. 41. Każdy do głosowania wezwany wyborca, ma okazać swoją kartę legitymacyjną i z dokładnem oznaczeniem wymienić tego, kto według jego życzenia ma być deputowanym na sejm.

Jeżeli na jedno ciało wyborcze przypada dwóch albo więcej deputowanych, każdy wyborca ma tyle wymienić nazwisk, ile deputowanych ma się wybierać.

§. 42. Jeżeli przy głosowaniu pokaże się względem tożsamości wyborcy wątpliwość, natychmiast rozstrzyga komisja wyborcza bez przyzwolenia na rekurs.

§. 43. Każde głosowanie zostanie zaciągnięte w przygotowane na to rubryki podwójnego spisu głosujących obok nazwiska wyborcy.

Zaciąganiem zajmuje się w jednym spisie pisarz, przez komisarza wyborczego komisji wyborczej przydany, i równocześnie jeden członek komisji wyborczej w drugim spisie, który jako wtóra lista stanowi kontrolę zaciągania.

§. 44. Głosy, dane pod warunkami albo z dołączeniem instrukcji dla tego, który ma być wybrany, są nieważne.

O ważności albo nieważności pojedynczych głosów natychmiast rozstrzyga komisja wyborcza bez przyzwolenia na rekurs.

§. 45. Wybór musi zwykle w ciągu przeznaczonego na to dnia być ukończony. Ale jeżeli nastąpią przeszkody rozpoczęcia, albo ukończenia wyborów, może komisja wyborcza za przyzwoleniem komisarza wyborczego odłożyć albo przedłużyć czynność wyborczą do następnego dnia. Zawiadomienie o tem wyborców ma nastąpić w sposób zwyczajny w miejscu.

§. 46. Gdy wszyscy obecni wyborcy dadzą swoje głosy, prezydujący komisji wyborczej ogłosić ma głosowanie za ukończone, komisja wyborcza i komisarz wyborczy podpiszą podwójny spis głosujących, a następnie ma się zaraz rozpocząć obliczenie głosów.

Rezultat ukończonego obliczenia głosów ma natychmiast ogłosić prezydujący komisji wyborczej.

§. 47. Do ważności wyboru każdego deputowanego na sejm potrzebna jest absolutna większość głosów.

W razie równej liczby głosów rozstrzyga zawsze los, który ma wyciągnąć prezydujący komisji wyborczej.

§. 48. Jeżeli przy głosowaniu nie wypadnie większość głosów na jednego albo drugiego deputowanego, który ma być wybrany, będzie przedsięwzięte drugie głosowanie, a gdyby i w tym razie nie osiągnięto potrzebnej większości głosów, przystąpi się do ściślejszego wyboru.

§. 49. Przy ściślejszym wyborze mają się wyborcy ograniczyć na tych, którzy przy powtórnym głosowaniu względnie najwięcej mieli za sobą liczbę głosów po tych, którzy absolutną otrzymali większość.

Liczba tych, którzy mają się poddać pod ściślejsze głosowanie, ma być dwakroć większa od liczby deputowanych, których ma się wybierać.

Każdy głos, który przy trzecim głosowaniu padnie na osobę nie poddaną pod ściślejsze głosowanie, ma być uważany za nieważny.

§. 50. Gdy potrzebna liczba deputowanych została należycie obraną, zamyka się protokół czynności wyborczej, podpisują go członkowie komisji wyborczej i komisarz rządowy spólnie z załączeniem spisów głosowania i list obliczonych głosów, — a przy wyborach deputowanych z gmin wiejskich z równoczesnem załączeniem aktów wyborczych wyborców — i opieczętowany, tudzież zaopatrzony napisem treści wyrażającym, ma być wręczony komisarzowi rządowemu dla przesłania go szefowi kraju.

§. 51. Szef kraju otrzymawszy akta wyborcze obowiązany jest przejrzeć je, oraz kazać wystawić i doręczyć certyfikat wyboru każdemu deputowanemu, przeciw któremu nie mówi żaden z powodów przytoczonych w §. 18. wykluczających od obieralności.

Ten certyfikat uprawnia wybranego deputowanego do wejścia na sejm, i służy za dowód ważności jego wyboru dopóty, dopóki się coś sprzeciwiającego nie pokaże.

§. 52. Szef kraju ma wszystkie akta wyborcze doręczyć wydziałowi sejmowi, który obowiązany jest badać je, i z badań swoich zdawać rachunek sejmowi, któremu przysłuza prawo rozstrzygające względem przypuszczenia wybranych (§. 30. Statutu kraj.). Przy pierwszych wyborach przedsięwziętych podług tego statutu wyborczego należy przesłać wszystkie akta wyborów bezpośrednio sejmowi krajowemu do rozstrzygnięcia.

V. Ostateczne postanowienie.

§. 53. W ciągu pierwszego peryodu sejm krajowego mogą być uchwalane wnioski względem zmiany w postanowieniach niniejszego statutu wyborów absolutną większością głosów sejmowi, zdolnego w ogóle wydawać uchwały podług §. 37. statutu krajowego.

Po upływie pierwszego sześcioletniego peryodu sejm krajowego potrzebna jest do uchwały sejmowi względem zaproponowanych zmian statutu wyborczego obecność przynajmniej trzech czwartych części wszystkich członków i przyzwolenie przynajmniej dwóch trzecich części obecnych.

Dodatek do statutu krajowego.

1) Rozdzielenie pięciu członków, których sejm krajowy ma wysłać do izby deputowanych rady stanu, na pojedyncze terytoria, miasta i korporacje, ustanawia się w następujący sposób:

Sejm krajowy ma wybierać:

1) Z uprawnionego podług §. 3. a) statutu krajowego do głosowania członka, i z dziesięciu deputowanych wielkich posiadłości gruntowych razem z dwóch członków;

2) z dwóch deputowanych miasta Czerniowiec, z dwóch deputowanych izby handlowej i przemysłowej i z trzech deputowanych, wymienionych w §. 3. statutu wyborczego dla sejmku krajowego pod a), b), c) okręgów wyborczych, razem jednego członka.

3) z dwunastu deputowanych, wymienionych w §. 6. statutu wyborczego dla sejmku krajowego pod 1. włącznie do 12. okręgów wyborczych dwóch członków.

II. Wnioski względem zmian powyższego podziału należą do kompetencji rady stanu, i mają być załatwiane podług postanowień §. 14. ustawy zasadniczej o reprezentacji państwa.

Dziedzie dóbr Latoszyn (w obwodzie taranowskim) W. Felix Morski zobowiązał się na uposażenie szkoły trywialnej w Latoszynie:

1. Do płacy nauczyciela rocznie 30 zł. w. a. w półrocznych ratach dodawać, i dwa morgi gruntu na użytek każdorazowego nauczyciela zostawiać.

2. Na wystawienie budynku szkolnego stosowne miejsce bezpłatnie przeznaczyć, jakoteż potrzebny materiał budowlany, kamień, cegłę, wapno, drzewo na dach i porządki szkolne, a następnie gonty dostarczyć. Przywóz tych materiałów winna wziąć na siebie gmina w mowie będąca.

3. Budynek szkolny utrzymywać zawsze w dobrym stanie, o ochędostwo i usługę przy szkole sam starać się.

4. Na opał szkoły przeznaczyć corocznie sześć sągów drzewa bezpłatnie, które rzeczona gmina zwiezie sama.

5. Ponieważ budynek szkolny ma być ukończony dopiero w przeciągu lat trzech, przeto zobowiązał się rzeczony właściciel dóbr oddać natychmiast stosowny budynek na pomieszczenie szkoły i nauczyciela, jakoteż o potrzebne reperacje, i dostarczenie porządków szkolnych sam się postarać.

Gmina zaś Latoszyn, Podgrodzie i Wolica podjęły w tym samym celu następujące zobowiązania:

Na utrzymanie nauczyciela rocznie 150 zł. w. a. w półrocznych ratach z góry płacić, z czego na Latoszyn 62 zł. w. a., na Podgrodzie 66 zł. w. a., a na Wolice 22 zł. w. a. przypada.

2. W przeciągu trzech lat stosowny budynek szkolny wystawić, i w tymże czasie izbę szkolną w potrzebne porządki zaopatrzyć.

3. Drzewo, które dziedzie na opał szkoły przeznacza rocznie 6 sągów bezpłatnie zwieźć.

Udowodnioną temi ofiarami troskliwość o rozszerzenie nauki między wiejskim ludem podaje c. k. galicyjskie namiestnictwo z uznaniem do wiadomości powszechnej.

Gmina Dorna Watra z przysiółkami Dorna Schara i Dorna pe Dzumalai w obwodzie czerniowieckim przeznaczyła na uposażenie grecko-nieunieckiej szkoły trywialnej w Dorna Watra procenta z swojej obligacji pożyczki narodowej na 3420 zł. z tym warunkiem, ażeby zaczawszy od 1. listopada 1860, z procentów tej obligacji, które rocznie wynoszą 179 zł. 55 cent. w. a., obrócono 157 zł. 50 centów na dotację nauczyciela, a resztę, to jest 22 zł. 5 cent. wal. austr. na wydatki kancelaryjne dla nauczyciela.

Budynek szkolny już wystawiono, a izbę szkolną zaopatrzone w potrzebne porządki szkolne; na opalanie szkoły będzie dominium kameralne wydawać rocznie 6 n. a. sągów miękkiego drzewa. Rzeczona gmina będzie sama załatwiać potrzebną posługę w szkole.

Następnie proboszcz tamtejszy ix. Jan Kibicz przyrzekł płacić przez czas swego probostwa w Dorna Watra na polepszenie dotacji nauczyciela rocznie 3 zł. 15 c. w. a.

Godną uznania troskliwość tę o rozszerzenie nauki między wiejskim ludem, podaje galicyjskie c. k. namiestnictwo do wiadomości powszechnej. Lwów 10. lutego 1861.

Sprawy krajowe.

(Wiadomości hi żące. — Sprostowania. — Doniesienia z Węgier. — Uchwała na zgromadzeniu Towarzystwa galic. kolei żelaznej.)

Wiedeń, 2go marca. Jego c. k. apost. Mość raczył najwyższym postanowieniem z dnia 26. lutego b. r. najłaskawiej uwolnić na własną prośbę fzm. Ludwika Benedek, na teraźniejszym jego stanowisku komendanta armii w lombardo-weneckim królestwie, od przewodnictwa w jeneralnym sztabie kwatremistrzostwa, i powierzyć to przewodnictwo baronowi Władysławowi Nagi Alsó-Szópór.

— Jego c. k. apostolska Mość raczył wydać następujące pisma odręczne:

Kochany panie bracie Arcyksiąże Karolu Ludwiku!

Iz nie istnieją już kapitały i dochody przeznaczone z dawna na pokrycie potrzeb stanowych mojego uksiążącego hrabstwa Tyrolu, i od niejakiego czasu skarb państwa zwykł udzielać na te potrzeby funduszów, przeznaczam najłaskawiej, na opędzenie kosztów sejmku krajowego w Tyrolu roczną sumę awersualną 70.000 zł. w. a. ze skarbu państwa. Wiedeń dnia 26. lutego 1861.

Franciszek Józef, r. w. 4

— Kochany baronie Vay! Wydając w dzisiejszych postanowieniach Moich potrzebne rozporządzenie do urzeczywistnienia zasad wyrażonych w Moim dyplomie z 20. października z. r.; przekazuję równocześnie, ażeby na zasadzie ustaw krajowych ułożony

był regulamin konstytucyjny, jak się ma odbywać wybór deputowanych do rady państwa w Mojem królestwie Węgier, królestwie Kroacyi i Sławonii i Wielkiem księstwie Siedmiogrodu.

Równocześnie zwołałem na dzień 29go kwietnia b. r. radę państwa dla załatwienia spraw nagłych, które porównie tyczą się dobra wszystkich krajów Mojej monarchyi w myśl II. oddziału Mego dyplomu z 20. października 1860.

Ponieważ stanowcze konstytucyjne postanowienie sposobu wysyłania deputowanych do rady państwa w Mojem królestwie Węgier zależy w wielu względach od składu wewnętrznych stosunków konstytucyi krajowej, a przez zgodne spółdziałanie zapowiada zbowienny skutek i dla innych krajów Mojej Monarchyi w tej samej mierze, w jakiej z niemi zgadzać się będzie, a że podobna regulacya zabierze zapewne wiele czasu i może będzie wymagać gruntowniejszych obrad, przeto masz Mi niezwłocznie przedłożyć swoje wnioski, według których węgierski sejm ma być wezwany, przez wysłanie deputowanych także na przyszłe zgromadzenie rady państwa z jednej strony, aby czuwać należycie nad wpływem kraju na te sprawy, które Ja w myśl II. artykułu Mego dyplomu z 20go października nadal tylko z uregulowanym udziałem Moich ludów będą roztrząsać i rozstrzygać, z drugiej strony aby stanowcze uregulowanie kwestyi względem sposobu wysyłania deputowanych węgierskich do rady państwa na pospiech nie narażać.

Wiedeń, 26. lutego 1861.

Franciszek Józef, m. p.

Gazeta wiedeńska pisze: „Times z dnia 25. lutego podaje list pewnego „Węgra“, który obwinia c. k. rząd, że niedotrzymał amnestyi, pokojem w Wilafranka przyrzeczonej członkom tak zwanej legii węgierskiej, i że wielu z amnestyowanych, po imieniu wymienionych, uwięziono i znowu oddano w szeregi c. k. armii.

Rząd c. k. da w stosowny sposób wyświecenie tego zarzutu, jednak już teraz nie możemy pominąć, że jak wiadomo, liczni legionści a nawet zbiegli z pod chorągwi austriackich, wrócili do swojej ojczyzny do Węgier, korzystając z sumiennego dotrzymania tej amnestyi, a zatem jeżeli ich istotnie spotkał los wspomniany, to zapewne dla zaszczytu po ich powrocie przekroczeń albo knowań. Ile nam wiadomo z niewątpliwego źródła, poseł francuski żadnej w tej mierze nie czynił reklamacyi.

— Jego Excel. fzm. Benedek wrócił dnia 25. lutego z Wiednia do Werony.

— *Agram. Z.* donosi:

Bez żadnej miary w treści i formie ponawiające się żądania reprezentacyi miasta Pesztu, aby Jego ces. Mość zniósł stan oblężenia Fiumy, i zamiast bana, węgria gubernatorem tego miasta ustanowił, dały powód na przedostatniem posiedzeniu kongregacyi komitatowej do zwawych dyskusyi. Na wniosek pana Dutkowica jednogłośnie postanowiono zgromadzenie, uważać to postępowanie miasta Pesztu za uchybienie narodowi kroackiemu i jego autonomii, a następnie zerwać wszelkie stosunki z municypalnością peszteńską i utrzymywać tylko te, które mając na celu dobro interesów prywatnych, odnoszą się do wysokiego dykasteryum nadwornego. Wszystkie mowy, które miano w tym przedmiocie, wyrażały myśl, że rzeczy tak stojąc, trudno się spodziewać połączenia z Węgrami. Odnosnie do wniosków komitetu względem odbioru aktów od władz cesarskich i zaczęcia się służby urzędników komitatowych, zgodzono się, rozpocząć pierwsze 5. marca, a ukończyć do 25. marca, od którego to dnia urzędnicy komitatowi pełni będą swoje obowiązki. To samo odnosi się do spraw sierocińskich i oddania majątku, budynków i innych własności komitatowych.

— Uchwała temeszwarzkiego komitatu zaleca swoim urzędnikom we wszystkich czynnościach nieprzedajność, sumienne zapobieżenie nadużyciom, ludzkie postępowanie i surowe trzymanie się zasad konstytucyjnej legalności, jakie wspomniany komitat przyjął już lat temu jedenaście zgodnie z duchem czasu, znosząc chłostę w całym okręgu swoim. Zarazem powzięto uchwałę, że komisya wszelki postępek urzędnika, sprzeciwiający się tym zasadom poczty za dostateczny powód wydalenia go oatkowicie i na zawsze z grona urzędników.

— Na odbytem 28. lutego b. r. nadzwyczajnem jeneralnem zgromadzeniu towarzystwa galicyjskiej kolei żelaznej Karola Ludwika uchwalono po kilku dyskusjach, stosownie do wniosku rady administracyjnej przysposobić emisję akcyi w kwocie pięciu milionów złotych i wpłaty na dawne akcyje aż wtedy znowu przyjmować, gdy także nowe po 70% wpłacone będą.

Ameryka.

(Bliskie ogłoszenie prezydenta. — Doniesienia z Meksyku.)

Nowy Jork, 11. lutego. Urzędowe obliczenie danych przy wyborze prezydenta głosów, odbędzie się d. 13. lutego, i dopiero wtedy nastąpi z urzędu proklamacya wyboru jego. Lincoln nie wystąpi z żadnem oświadczeniem przedwczesnem, zapewne także nie wyruszy pierwiej w podróż do stolicy związku, ani też potąd nie mianował ministrów.

Mexyko. Z Vera-Cruz donoszą pod dniem 23. z. m., że w stolicy Meksyku ukonstytuował się rząd partyi liberalnej pod prezydencją Juareza, i zwołał kongres narodowy na miesiąc kwiecień. Posłowi Hiszpanii, nuncyuszowi papieskiemu i sprawującym interesa państw Guatemała i Ecuador przysłano paszporta. Pose Stanów zjednoczonych przeniósł się także z Vera-Cruz do stolicy! Względem pozostania Miramona i Marqueza nie ma jeszcze nic pewnego.

Francya.

(Adres senatu. — Konferencya syryjska. — Wiadomości bieżące.)

Paryż, 27. lutego. Na dzisiejszem posiedzeniu senatu przedkłada prezydent Troplong projekt adresu wygotowany w komisji. Zaczyna się temi słowy:

Sire! Gdy Wasza ces. Mość raczyłeś dekretem swym z dnia 24. grudnia nadać szersze rozmiary stosunkom swym z wielkimi ciałami państwa, oraz stosunkom wielkich ciał państwa z krajem, pojął to senat jako zachowawca ustawy zasadniczej, że konstytucya pozostaje nienaruszoną, i tylko ma się gorętszym ożywić ruchem. Szczęśliwi jesteście Najjaśniejszy Panie, że tak wspaniale zatwierdziłeś nasze rozumienie rzeczy. Francya nie lubi ani zbytku wolności ani zbytku władzy, i dla tego z ufnością trzyma się konstytucyi z roku 1852, której mądre granice wstrzymują władzę od absolutyzmu, a wolność od bezrządu.

Reformy dadzą się jednak pogodzić z tą konstytucyą.

„Witamy te reformy z wdzięcznością i zachowamy się w obec nich z tą niezawisłością, której serdecznie sobie życzymy, a zarazem z tem umiarkowaniem, jakie jest obowiązkiem senatu.“

Następnie wyrażona w adresie radość z pomyślnego stanu kraju i życzenia, aby po ustaleniu pokoju zakwitnął handel i przemysł. Co do Syrii, adres tak się wyraża:

„W Syrii oręż Francyi postawiłeś Wasza ces. Mość na straży pomiędzy ludami chrześcijańskimi i fanatyzmem muzułmańskim. Rzeź braci naszych katolików ustała na widok naszej chorągwi.“

Adres wzmiankuje także o zwycięstwach w Chinach — a o Włoszech wyraża się jak następuje:

„Zwróciwszy wejrzenie na półwysep włoski zdziwieni jesteście równie jak Wasza ces. Mość wypadkami, jakie tam zaszły od czasu ostatniej naszej sesyi. Dwa względy najwyższego znaczenia, które Cesarz chciał pogodzić, starły się z sobą, i oto wolność włoska stanęła w walce z dworem rzymskim. Aby zapobiedz temu starciu i powstrzymać je, rząd Waszej ces. Mości przedsiębrał wszystko, co tylko zdoła uczynić zręczność polityczna i lojalność. Jednym wskazałeś Wasza ces. Mość drogę praw narodowych, drugim drogę wzajemnego porozumienia. Tam nie wzięłaś Wasza ces. Mość udziału w niesłusznych zaczepkach, tu ubolewałaś nad niepolitycznym oporem. Wszędzie miałaś spótczucie dla szlachetnego nieszczęścia i bolesnego upadku.“

Wszelkie słuszne drogi stały otworem. Wasza ces. Mość wstrzymałaś się jedynie od użycia siły. Interwencye zbrojne nie godzą się z chęćmi pojednawczemi. Ten system nieinterwencyi zamknie arenę naszej stuletniej rywalizacji z Austryą, a jeżeli pomimo jawnych przepowiedni nie wybuchnie z wiosną wojna europejska, skutkiem to będzie tego, że Wasza ces. Mość nie dałaś się unieść namietnościom, ani też uległaś wymaganiom reakcyi. Spokój przyniesie nam równie jak i Włochom pomyślne owoce. Świat wówczas dopiero uzna dążności Włoch, jeśli się przekona, że Włochy nie miały zamiaru walczyć o wolność wzburzyć Europę, jak to czyniły w ciągu lat wielu swemi nieszczęściami.

Niech sobie przypomną przedewszystkiem Włochy, że katolicyzm powierzył im naczelnika kościoła, reprezentanta najwyższej siły moralnej ludzkości. Widoki religijne Francyi wymagają aby Włochy nie zapomniały o tem.

Lecz najsilniejszą pokładamy nadzieję w niestrudzonych i opiekuńczych rękach Waszej ces. Mości. Twoja synowska miłość dla świętej sprawy, której nie mieszasz z intrygami przybierającemi jej maskę, wyrażała się zawsze obroną władzy świeckiej Ojca św. i senat nie waha się oświadczyć, że zgadza się zupełnie z wszystkimi lojalnymi aktami, umiarkowanej i wytrwałej polityki Waszej ces. Mości. Będziemy również i na przyszłość pokładać zaufanie nasze w Monarsze, który sztandarem francuskim osłania papieństwo, który wspiera je, wspiera nieszczęście, i jest najgorliwszym i najwierniejszym stróżem Rzymu i stolicy papieskiej.

— Wiadomości z Paryża donoszą za rzecz pewną, że gabinet cesarski odrzucił propozycyę angielskiego rządu względem przedłużenia syryjskiej okupacyi do dnia 5go maja, oświadczając, że oznaczenie tak krótkiego terminu, zawiera wotum nieufności dla Francyi. Pan Thouvenel ma żądać, ażeby konferencya albo zgodziła się na to, by okupacya trwała, pokąd okaże się tego potrzeba, i ażeby inne mocarstwa wyprawiły do Syrii swoje wojska, ażeby w ten sposób nadać ekspedycyi cechę internacjonalną, albo też ażeby konferencya ściśle trzymała się osnowy konwencyi z d. 5. września, według której wojska francuskie mają Syryę opuścić d. 5. marca. Oprócz tego na posiedzeniu konferencyi z dnia 19. lutego, powtórzył pan Thouvenel z osobnego rozkazu, wyrażone w wiadomej nocie oświadczenie, że Cesarz francuski zastrzega sobie w obec Turcyi zupełną swobodę działania w razie, gdyby Francuzi opuścili Syryę, Porta nie była w stanie ochronić chrześcian od rzezi.

— W przyszły ezwartek rozpoczyna się dyskusya nad adresem. — Jest tu spodziewany minister Franciszka II., hrabia Casella, który jak słyhać, po krótkim pobycie odjedzie do Berlina z tamtąd do Petersburga. Lord Cowley miał wczoraj, a hrabia Kiselew przedwczoraj długą konferencyę z panem Thouvenel, jak zapewniają względem sprawy syryjskiej.

— Pan Benedetti, szef politycznego oddziału, w ministerstwie spraw zewnętrznych, znowu ma się udać do Turynu.

— *Journal de travaux publics* pisze: W Szwajcaryi bardzo się zajmują projektem handlowego traktatu z Francyą. Rada związkowa była w obawie, że rząd cesarski będzie temu nie przychylny, ale zdaje się, że otrzymała dostateczne zapewnienia, i że równie z tej jako też i z tamtej strony Alpów pragną handlowego traktatu tyle z korzyścią dla obydwu krajów. Zapowiadają także zniesienie paszportów między Francyą i Szwajcaryą.

Włochy.

(Rozruchy. — Wiadomości bieżące. — Rozkaz dzienny generała Goyon. — Broszury francuskie. — Ich Mość królestwo Neapolitańscy. — Sprostowania.)

Sardynia. Z Turynu telegrafowano dnia 25. lutego, że zniesienie klasztorów w Neapolu wywołało rozruchy. Do niektórych klasztorów wdarty się tłumy, ale wdała się w to gwardya narodowa i obozuje przed klasztorami. — Powstańczy oddział w Abruzach w liczbie 600, otoczony od 5000 Piemontanów złożył brań w państwie kościelnem. Włoscy i francuscy dowódcy zapewniają w listach, że ci ludzie nie są rozbójnicy, ale wojownicy, którzy wkrótce stawić będą czoło nieprzyjaciołom.

— *Indépendance Belge*, zarliwy obrońca jedności włoskiej zapowiada, że parlament turyński ma wezwać hrabię Cavoura, by drogą dyplomatyczną nakłonił Francyę do odwołania wojsk swoich z Rzymu. „Po ustąpieniu francuskiego wojska“ mówi dalej, „Włochy zajmą swoją stolicę, nie narażając przeto bynajmniej bezpieczeństwa Ojca św. Francya jest obecnie na dwuznacznem stanowisku, gdyż nie chce zerwać ani z Włochami ani z duchowieństwem europejskiem. Dla tego zmusić ją potrzeba wypadkami, podczas gdy opór papieskiej stolicy niepodobnem uczyni wszelką pomoc Francyi. Obowiązkiem Włochów sprowadzić takie wypadki, i prowadzić je z umiarkowaniem i zręcznością.“

Państwo kościelne. Z Rzymu donoszą pod d. 24. lutego, że generał Goyon przygania w rozkazie dziennym obwieszczeniem i manifestacyom tak zwanego wydziału narodowego, nie zezwala na składanie Francuzom życzeń i poleca swoim żołnierzom nie brać udziału w zgromadzeniach. Generał przedstawiał swoich oficerów Królowi neapolitańskiemu. Kardynał Brunelli umarł.

— *Gazeta wiedeńska* pisze według *Giornale di Roma*:

Niedawno wyszła w Paryżu broszura pod tytułem „Francya, Rzym i Włochy;“ autor sili się dla pewnych zamiarów podstępnie na wzór, jak w dawniejszych publikacyach, złożyć na rząd papieski winę, jaka na nim wcale nie ciąży. Na teraz niechaj wystarczy uwaga, że papieski okólnik z dnia 19. stycznia, depeza J. Eminencyi sekretarza stanu do apostolskiego nuncyusza w Paryżu, z dnia 29. lutego 1860 i ostatnia alokucya Jego Świątobliwości, które to dokumenta wszystkie ogłoszono, dostatecznie wyjaśniają wypadki, na które odwołuje się broszura, i wykazują, na kogo spada odpowiedzialność za nieszczęsne zdarzenia.

— *Pays* z 24. lutego donosi, że dla zapobieżenia demonstracyom takim, jak n. p. ta, która się przytrafiła 14., chwyciła się francuska wojskowa władza pewnych środków. Co wieczór od placu Colonna stoi pikietta od zaczęcia się Ave Maria to jest na zmierzchu do godziny 9., a patrole żandarmów przebiegają Corso. Rząd papieski nakazał ze swojej strony śledztwo przeciw sprawcom rozruchu, i 25 osób, najbardziej skompromitowanych zostało skazanych na wygnanie.

— *Giornale di Roma* pisze pod d. 19. b. m.:

Ich Mość Królestwo Obojga Sycylii, tudzież hrabiowie Trani i Caserta udali się dzisiaj do Watykanu powitać Jego Świątobliwość Papieża. Marszałek dworu Jego Świątobliwości przyjmował Ich król. Mości u wschodów i towarzyszył im do komnat papieskich. Arcypodkomorzy oznajmił ich Ojcu świętemu, który z zwykłą ceremonią przyjął Ich król. Moście w osobnej audyencyi. Po audyencyi przedstawiony był orszak królewski i przypuszczony do ucałowania stóp papieskich. Ich Mość Królestwo i Ich król. Wysokość oddali następnie wizytę kardynałowi sekretarzowi państwa, poczem wrócili do Kwirynału.

— Francuskie dzienniki powtórnie twierdzą, że Król i Królowa neapolitańscy wyjadą d. 28. lutego z Rzymu na mieszkanie do zamku Banz koło Bambergu. Zaś inne dzienniki zapewniają, że król Franciszek II. rozkazał pozostałym twierdzom poddać się natychmiast, a królewskim wojskom w Abruzach rozejść się. Według *Allg. Z.* upada pierwsze twierdzenie samo przez się, a druga wiadomość tem mniej potrzebuje sprostowania, że się sprzeciwia bieżącym wypadkom.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Ustne sądy. — Regulamin szkolny. — Ostra zima. — Rozruchy na Kaukazie.)

Warszawa, 1. marca. *Gazeta warszawska* donosi:

Jutro, o godzinie 10 rano, odbędzie się z kościoła św. Krzyża na cmentarz Powązkowski, exportacya zwłok ofiar poległych dnia 27. b. m. Program tej exportacyi jest następujący: — Orszak żałobny wyruszy z kościoła, po odprawionem nabożeństwie, i postępować będzie ulicami: Krakowskiem-Przedmieściem, Saskim Placem, Wierzbową, Bielańską, Nalewkami i t. d. Rozpoczyna orszak sieroty i starce warszawskiego Towarzystwa dobroczynności; za niemi postępować będą uczniowie szkół tutejszych; z kolei cechy z chorągiewkami żałobnymi i światłem jarzącem; dalej duchowieństwo; po za duchowieństwem niesione będą ciała zmarłych, a za temi postępować przed karawanami duchowni wyznania mojżeszowego we

właściwych ubiorach, i stosownie do swego obrządku, z nakrytymi głowami.

Jakkolwiek pewnym jest spokój i porządek przy tak uroczystym i smutnym obrzędzie, wszelako, dla tem większej rękojmi utrzymania tegoż porządku, delegacya miasta i komitet do zajęcia się pogrzebem, przy pomocy dobranych osób i młodzieży akademii medycznej, szkoły sztuk pięknych i instytutu agronomicznego, czuwać będą nad pochodem całego tego orszaku. Wzywa się przeto wszystkich, dobra kraju pragnących, ażeby:

1. Obywateli szarfa żałobną na lewem ramieniu odznaczonych;
2. Akademików;
3. Uczniów szkoły sztuk pięknych;
4. Uczniów instytutu agronomicznego;

we wszystkich rozporządzeniach porządkowych stanowczo słuchać zechcieli, zarówno przy samym pogrzebie, jak i przy powrocie do domu. Obok tego, uprasza się jak najusilniej publiczność, ażeby nie gromadziła się zbyt licznie w jednych miejscach, lecz zechciała się zbierać, już to na obszerniejszych a przyległych placach, już na chodnikach, wzdłuż całej linii, którą orszak pogrzebowy postępować będzie, tak dla nie tamowania pochodu, jako też dla większej własnej dogodności.

— Ofiary poległe w dniu 27. b. m., których pogrzeb odbędzie się jutro, są następujące: *Marceli Karczewski*, obywatel ziemski, lat 70, z Przeworska, powiatu Sieradzkiego.

Zdzisław Rutkowski, lat 23, obywatel ziemski z Jasowicz, z gubernii Radomskiej.

Technik Witte, Francuz, pracujący przy tutejszym moście.

Karol Brendel, rzemieślnik przy warsztatach z fabryk żelaznych i

Uczeń *Michał Arcichiewicz*.

— Delegacya obywateli uprasza, aby w dniu jutrzejszym uroczystego pogrzebu, uprzątnięte i oczyszczone były wszystkie ulice, któremi orszak przechodzić będzie, mianowicie: od Sgo Krzyża, Placem Saskim, Wierzbową, Bielańską, Nalewkami, ku cmentarzowi Powązkowskiemu.

Petersburg, 18go lutego. Usne sądy do rozstrzygnięcia spraw spornych między dawcami roboty a robotnikami okazały się w Moskwie tak dogodne, że liczbę ich powiększono. Znany szef sztuki lekarskiej w Krymie p. Pirogow objawwszy najwyższą dyrekcyę publicznego oświecenia najprzód w Odesie, potem w Kijowie, ogłosił przegląd wypadków po nowem postanowieniu względem zastosowania chłosty cielesnej. Podczas gdy w jedynastu gimnazyach Kijowskiego okręgu naukowego w roku, nim objął swe urządowanie, z 4109 uczniów gimnazyalnych otrzymało 551 chłostę cielesną, dotknięto w ciągu pierwszego roku jego urządowania z 4310 uczniów tylko 27 tą karą, a między tą małą liczbą są jeszcze i tacy, na których dyrektor, za co go później dymisjonowano, dozwolnie zasądził cielesną chłostę. — Zima w Odesie jest tak ostra i śnieżna, jakiej nie było od roku 1837. Mróz podniósł się do 22 stopni, a z okolic Odessy donoszą, że 70 ludzi z zimna zmarło.

— Petersburgskie dzienniki donoszą, że wprawdzie uśmierzone nowe powstanie niektórych plemion górskich w Kaukazyi, ale przy tej sposobności wystąpiło na widowni dwóch nowych dowódców: Ouma Douieff i Atabai; z których pierwszy, zwany także Bai Soungour, miał objąć miejsce Szamila.

Turcyja.

(Niepokoje pograntzne. — Stan rzeczy obecny.)

Ostatnie wiadomości z Raguzy uzupełnia następujący telegram w *Donau Z.* z Mostaru pod d. 25. lntego:

Powstańcy w dystrykcie Jeni Bazar na granicy czarnogórskiej, napadli w liczbie 5000 i z pomocą Montenegrynów na miasto Bihor, wymordowali przeszło 50 muzułmańskich mieszkańców a między nimi kilka kobiet, które jeszcze po śmierci znieważali. Łupili domy i podpalali.

Independance belge pisze, że finansowe trudności, z jakimi obecnie walczy cała publiczność w Konstantynopolu, odwraca uwagę od spraw politycznych, a mianowicie od dyplomatycznych korespondencyi między Rosyą i Turcyą względem położenia chrześcian w europejskich prowincyach Turcyi. Zdaje się, że położenie chrześcian polepszyło się nieco; w Konstantynopolu spodziewano się, że to polepszenie będzie widoczniejsze po inspekcyjnej podróży, którą Ibrahim Basza przedsięwziął obecnie z polecenia Sułtana w Bosnii i Hercegowinie. Ibrahim jest zdalny urzędnik i dokładnie zna stosunki tych prowincyi.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 2. marca. Tutejsza rada gminna postanowiła z powodu ogłoszenia ustaw zasadniczych wysłać adres dziękczynny do Jego Mości Cesarza i rozdać pewną kwotę między ubogich.

Paryż, 2go marca. Na posiedzeniu ciała prawodawczego wniesiona została poprawka w sprawie duchownej władzy Papieża.

Na wczorajszym posiedzeniu senatu wyraził książę Napoleon zadziwienie swoje nad gwałtownością debaty. Nazwał mowę Larochajuelina broszurą, wydaną w sprawie legitymistów i partyi klerykałnej. Są zaczepki — mówi dalej książę — które przynoszą zaszczyt. Pozostawiam odpowiedź patryotyzmowi włoskiemu i 200.000 żołnierzy, którzy z Cesarzem odbyli kampanię włoską. Wy państwo nie dopuściecie, ażeby fałszowano opinię publiczną. Nie jesteśmy

reprezentacyą reakcyi, lecz nowoczesnych społeczeństw. Ludy nie myślą się, jeśli liczą na Napoleona, który nie zrzeknie się swojej misyi. Ale nie trzeba litości Cesarza mieszać z sympatyą. Nasze sympatyje odnoszą się do świetnej sprawy Włoch. Książę zgadza się z tem, że Heckeren potępił członków familii królewskich, którzy w krytycznych chwilach zdradzają szefów dynastyi. Jeśli miała to być przymówka, tedy przyjmuje ją, gdyż spada ona na familję Burbonów. Są familie panujące, w których powstają różnice zdań w szczęśliwych czasach, ale w chwili niebezpieczeństwa tworzą one jeden związek (lascian). Jeśli by familii cesarskiej zagrażało niebezpieczeństwo, nie zapisze historia żadnych takich przykładów, jakich znaleźć można w domu Burbonów. Napoleonowie będą tylko jedną osobą. Dalej bronił książę przymierza z Anglią, nie z gabinetem, ale z wielkim wolnomyślnym ludem angielskim, przymierza, które dozwala Francyi bronić wielkich zasad wolności i postępu. Następnie usprawiedliwiając politykę Piemontów powiedział: Jedność Włoch jest korzystną dla Francyi, gdyż Włochy są naturalnym sprzymierzeńcem Francyi. Wkońcu poświęcił jeszcze książę kilka słów sympatyi dla Wenecyi, ale atak na Wenecyę uważa za niewczesny i pożałowania godny. Przewiduje, że zjednoczone Włochy zajądą wkrótce Rzym na stolicę. Największa trudność jest w tem, by zabezpieczyć niezawisłość Papieża, gdyż Ojciec Ś. nie może być poddanym innego monarchy. Gdyby Papieżowi zapewniono prawą stronę miasta Rzymu z załogą i budżetem pod gwarancyą mocarstw, byłaby niezawisłość jego zabezpieczona. Książę sprzeciwia się stanowczo połączeniu władzy świeckiej z duchowną, gdyż toby potęgowało za sobą *przymus sumienta*.

Turyń, 1. marca. Cialdini oświadczył, że niebędzie atakować cytadeli od miasta, dodając, że jeźliby załoga tylko jeden strzał zrobiła na miasto, odda ją po zajęciu cytadeli na łaskę ludności mesyńskiej.

Co do wyboru Liboria Romana potwierdziła izba, że radcy namiestnictwa neapolitańskiego mogą być obierani deputowanymi.

Warszawa, 1. marca. Miasto przybrało ponurą postać, wszyscy noszą suknie żałobne. Jutro będzie uroczysty pogrzeb poległych. Utworzył się wydział bezpieczeństwa z obywateli, i uprasza o zachowanie spokoju. Książę Gorczakow zaspokoił swoją odpowiedzią deputacyę Towarzystwa agronomicznego. Zranionego policmajstra Trepowa zastąpił pułkownik Denoncol. Miasto wyprawia adres do Cesarza.

Petersburg, 3. marca. Posiedzenia rady państwa w sprawie włościańskiej skończą się wkrótce. Uwłaszczenie włościan ogłoszone będzie w ciągu wielkiego postu.

Przyjechał do Lwowa

Dnia 4. marca.

Hotel rosyjski: PP. Kozicki Henryk, z Kujdaniec.
Hotel europejski: Rubczyński Wład., z Jasniszcze. — Czajkowski Hip., z Bóbrki. — Abgarowicz Teodor, z Brateczan.
Hotel angielski: Rodakowski Wiktor, z Palachicz.
Hotel krakowski: Stradz Felix, z Czernuszowice.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 4. marca.

PP. Mysłowski Antoni, do Koropiec. — Hr. Kalinowski Wład., do Barowic. — Starzyński Bojimir, do Derewni. — Pragłowski Alex., do Komorowice. — Grolop, c. k. porucz., i Gontard Henr., c. k. podpułk., do Gródka.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 2. i 3. marca 1861.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 30 Reaum	Stopień ciepła według Reaum	Stan po wietrze wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	326.64	+ 2.5	91.2	południowy sil.	mgła
2. god. po poł.	326.26	+ 6.6	77.2	" "	pochmurno
10. god. wiecz.	326.33	+ 3.5	87.8	" "	"
7. god. zrana	326.96	+ 1.5	93.0	zachod i sil.	pochmurno
2. god. po poł.	326.27	+ 5.4	71.5	połud.-zach.	"
10. god. wiecz.	323.83	+ 3.2	73.8	zachodni	"

T E A T R.

Dzisiaj opera niemiecka: „Norma.“ Występ gościnny p. Schreiber-Kirchberger.

Jutro na scenie na dochód p. Leszka Nowakowskiego: „Odwet,“ czyli „Barbara Zapolska,“ komedia w 3 aktach, i „Kobiety płaczące,“ komedia w 1 akcie z francuskiego.

Kurs lwowski.

Dnia 4. marca.

	gotówką		towarem	
	zl.	c.	zl.	c.
Dukat holenderski	6	83	6	91
Dukat cesarski	6	89	6	97
Półimperyal zł. rosyjski	11	95	12	7
Rubel srebrny rosyjski	2	30	2	33
Talar pruski	2	16	2	19
Polski kurant i piecizłotówka	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	82	40	83	17
" " " m. k. za 100 zł.	86	62	87	20
Akeye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	—	—	—	—
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	62	88	63	42
5% Pożyczka narodowa	76	—	76	75

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 4. marca.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 zlr. 76 60. Metaliki po 5% za 100 zł. 65.30; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. Obligacje ind. demni z a c y j n e: Niższej Austrii po 5% za 100 zł. —; Węgier —; Galicyi —; Bukowiny —; Akcy Banku narodowego sztuka 736.—; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 164.40; niższo-austr. towarzystwa eskomtoowego —.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.

Wexlowy. Srebro za 100 zł. połudn. niemieck. waluty —. —. Lipsk za 100 talarów —. Londyn za 10 funtów szterl. 148.20. Medyolan za 100 zł. waluty austriack. —. Paryż za 100 fr. —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 7.5, dukaty ces. pełnej wagi —. korony —, półkorony —. Srebro 147.50.

Kurs giełdy wiedeńskiej.
Dnia 1. marca.

1. Dług publiczny.	
A Państwa.	pien. towar.
W austr. wal. po 5%	60 50 60.75
Z pożyczki narod. z proc. od stycznia do lipca po 5%	77 10 77.20
Z pożyczki narod. z proc. od kwit. do paźd. po 5%	77 30 77.50
Z r. 1851, ser. B. po 5%	— — —
Metaliki po 5%	65 85 66.—
Metaliki z proc. od maja do listopada po 5%	66 40 66.60
dtto. " 4 1/2%	57 — 57.50
dtto. " 4%	51 50 52.—
dtto. " 3%	38 — 38.50
dtto. " 2 1/2%	34 — 35.—
dtto. " 1 1/2%	13 20 13.30
Przez. do wylos. z r. 1839	110.— 110.25
" 1854	86 75 87.—
" 1860	81 80 82.—
Przeznaczone do losowan.	
z r. 1860 po 100 zł.	83 75 84.—
renty Como po 42 lir. aus.	15 50 16.—
Wylos. obl. dawn. długi państw.	po 5% 62 — 64.—
" 4 1/2%	55 50 56.—
" 4%	50 — 50.50
" 3 1/2%	43 50 44.—
" 3%	— — 44.50
Przez. do los. obl. dawn. długi państw. z proc. w kraju	po 5% 43 — 44.—
" 4 1/2%	— — 38.50
" 4%	— — 35.50
" 3 1/2%	— — 32.50
dtto. z procent za granicą.	po 5% 63 — 64.—
" 4 1/2%	55 50 56.—
" 4%	50 — 50.50
B. Krajów koronnych	
Niższej Austrii	85 — 85.50
Wyż. Aust. i Salb	86 50 86.75
Czech	90 — 90.50
Morawii	85 50 86.—
Szlaska	85 50 86.—
Syryi	86 — 86.50
Tyrolu	97 — 99.—
Kar., Krainy. i Wyb.	88 — 89.—
Węgier	66 25 67.—

2. Stan oblig. domestykaln.	
po 3% za 100 zł.	20.— 21.—
" 2 1/2% za 100 zł.	17.— 18.—
" 2 1/4% za 100 zł.	16.— 17.—
" 2% za 100 zł.	14.— 15.—
" 1 3/4% za 100 zł.	11.— 12.—
3. Akcy.	
Banku nar.	736 — 738 —
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	165 10 165 20
Niż.-austr. tow. eskont. po 500 zł.	571 — 573 —
Póln. kolei po 1000 zł. m. k.	2145 2147.—
200 zł. m. k. czyli 500 fr.	285 50 286.—
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	188 50 189.—
Polud.-póln.-niem. kolei kem. po 200 zł. m. k.	108 75 109 —
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147.— 147.—
Polud. kolei państw. lomb.-wcn. i central. -włoskiej kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą	140 zł. (70%) 190.— 191.—
Kol. Kar. Lud. po 200 zł. m. k. z wpł. po 120 zł. (60%)	162 50 163 50
Kol. Preszb. Tyrn. l. emis. po 200 zł. m. k.	22.— 24.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m. k.	60.— 65.—
Kolej Budehradzka po 500 zł. m. k.	665.— —

4. Listy zastawne.	
Banku narodowego w mon. kon. (6let. po 5%)	102 — 102 50
" " " (10 " 5%)	97 — 98
przeznacz. do los. po 5%	91 — 91 25
na 12 m. 5%	— — —
Banku narodowego w wal. austr. (za 100 zł. przez. do los. po 5%)	99.50 100.—
Gal. Tow. kred. po 4%	88.— —
5. Obligacje z prawem pierwszeństwa.	
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	96.50 97.—
detto detto w srebrze uproc. za 100 zł. w. a.	106.— 106 50
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	148.— 148 50
Kol. póln. po 100 zł. m. k.	96.— 96.50
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	143.— 144.—
Kol. Gloggn. za 100 zł.	79.50 80.—
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	97.50 —
Lloyda za 100 zł.	80.— 81.—
6. Losy.	
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	113 50 113 75

7. Wexle.	
(Na 3 miesiące.)	
Amsterdam za 100 zł. hol.	124 40 124 60
Augsburg za 100 zł. w. p. n.	125.— 124.25
Berlin za 100 tal.	— — —
Wrocław za 100 tal.	— — —
Frankfurt za 100 zł. w. p. n.	125 25 125 50
Genua za 100 lir. piem.	— — —
Hamburg za 100 M. B.	110 40 110.60
Lipsk za 100 tal.	— — —
Liwarna za 100 lir. tosk.	— — —
Londyn za 100 fl. szt.	146 25 147.50
Lugdun za 100 fr.	— — —
Medyolan za 100 zł. w. a.	— — —
Marsylia za 100 fr.	— — —
Paryż za 100 fr.	58.40 58.50
Praga za 100 zł. w. a.	— — —
Tryest za 100 zł. w. a.	— — —
Wenecya za 100 zł. w. a.	— — —
(31 dni po ukazaniu.)	
Bukareszt za 100 piast. woł.	— — —
Konstantynopol za 100 piast. tur.	— — —
Kurs złota.	
w przecięciu w w. a.	
Dukaty ces. men.	6 zł. 98 c.
dtto. pełnej wagi	6 " 93 "
Korona	20 " 20 "
20 frankówka	11 " 76 "
Rosyjski impery.	12 " 3 "
Talar związkowy	2 " 19 1/2 "
Srebro	145 zł 50 c.
Kurs korony w c. k. kasach	13 zł. 50 c.

PRZEGLĄD MIESIĘCZNY
stanu galicyjskiej kasy oszczędności
z dniem 28. lutego 1861.

Stan czynny.

Gotowizna	zlr. 40.790 kr. 18 den. 5
a) nieulegające kursowi i płatne za okazaniem	" 59 " 8 " —
Papiery publiczne: b) z terminem najdłuższym sześciu miesięcy	" 449.400 " — " —
c) sprzedajne po kursie	" 249.617 " 22 " —
Zastawy: kwoty udzielone na papiery i monety z terminem najdłuższym dai 90	" 272.536 " 95 " —
Weksle: których terminu nie nadeszły	" 103.245 " 60 " —
Pożyczki hypot.: a) ziemskie	" 1.892.303 " 15 " —
b) miejskie	" 881.166 " 36 " —
Rachunek różnych osób: drobne należności i niedobory	" 175 " 16 " 5

Stan bierny.

Wkładki na książeczki: było z końcem zeszłego miesiąca	zlr. 3.608.808 kr. 38 d. —
w m. b. włożyło 667 stron	zlr. 80.737 kr. 63 d. —
" " " wypłacono 726 stronom	" 151.652 " 63 " —
Przewyżka zwróceń	zlr. 70.915 kr. — " —
Zakłady publiczne na rachunkach ciągłych mają	zlr. 3.537.893 kr. 39 den. —
Ogóły	zlr. 3.889.293 kr. 71 d. — zlr. 3.597.083 kr. 69 den. —
Odjawszy sumę mniejszą od większej.	" 3.597.083 " 69 " —
Przewyżka surowa stanu czynnego stanowiąca fundusz do rozliczenia się w końcu roku ze stronomi z należnych im prowizyi	" 292.210 " 2 " —

Lwów, dnia 28. lutego 1861.

Z Dyrekcji galicyjskiej kasy oszczędności.

KRONIKA.

(Stowarzyszenie honwedów) w heweskim komitacie chciało wyprawić w katedrze Jadranskiej za poległych pod Kaplną honwedów żałobne nabożeństwo, lecz Jego Exc. Tawernik nie dozwolił.

(Burze na odnodze kaletańskiej.) Dwie noce i dzień jeden nieustannie silne wichry wzburzyły odnogę kaletańską i na lądzie znaczne wyrządziły szkody. Od wczoraj uspokoiło się morze, a słońce przyswiecało nawet w Londynie z niezwykłą jasnością, a powietrze łagodne jak na wiosnę. Z wielu okolic nadbrzeżnych dochodzą już wiadomości o mnogich rozbiciach okrętów na wschodniem wybrzeżu, i w okół aż do kanału irlandzkiego. Jak gwałtowną była burza pokazuje i to, że zniszczyła północne skrzydło krystalowego pałacu w Sydenham, i obaliła wspianą starożytną wieżę katedry w Chichester, od wieków ozdobe okolicy. Szczęściem w obydwu wypadkach nikt nie postradał życia. Szkoła zrzadzona w krystalowym pałacu wynosi niemal 6000 funtów szterlingów.

(Nowego rodzaju bagnety.) W niektórych pieszych pułkach armii francuskiej zaprowadzono karabiny, zaopatrzone w nowe bagnety; służą zarazem

do pchnięcia i cięcia na wzór bagnetów strzeleckich. Nowe bagnety mają według czynionych prób zastąpić tak zwane kordelasy, przyjęte potąd w wybranych kompaniach, a nosić je będą kompanie grenadyerów i wołtyżerów składające centrum. Nowy bagnet ma rękojeść ozdobną żelazną z rogową okładką, a kształt szpady, której prosty trójgraniasty brzeszczot jest w środku nieco wyzłobiony. Karabiny do nowego bagnetu są gwintowane i krótsze od zw. kłtych, zato bagnet dłuższy.

(Generał Scott.) Najwyższy wzrostem w wojsku Ameryki północnej jest generał Scott; ma półsiodma stopy wysokości i waży dwieście sześćdziesiąt funtów.

(Krajowy bank moldawski) oznajmia, że wstępuje na miejsce dawnego moldawskiego banku narodowego, ponieważ ten instytut na podstawie nowych statutów został zamknięty po zaspokojeniu rozmaitych pretensyi prawnych. Bank będzie prowadził interesa jako bank eskomtowy, do czego zaopatrzony jest kapitałem około 2 milionów franków. Poleca się handlowi zagranicznemu.